

այստանում հիմնարկ-ձեռնարկություններն այս օրերին դժվարությամբ են քանկից ստանում կանխիկ դրամ, իսկ երբ ստանում են, ապա քակված ուժացումով: Նույնիսկ առանձին հիմնարկներում չեն կարողանում վճարել աշխատավարձը: «Պատճառն այն է, որ քանկում սակավ է կանխիկ դրամը, սակավությունը զգացվելու է առաջիկայում ես»,- խոստովանեց համրադեպարտմենտի նախագահ Իսահանկ Իսահանկյանը:

- Ինչո՞վ եք բացատրում դա:
- Մամրածախ գների քարեփոխումը քե-

թողարձման քողարկումը Կենտրոնի մեծաշնորհն է: Կանխիկ փողը պահասելու գործում նորից նրա «ճաշ»-ն է խառը, քեկան ուրիշ պատճառներ:

- Այդ գործում Մոսկվայի քնավ անբարյացակամ չէ սրամաղղված մեր նկատմամբ: Ավելին. ես կասեի՝ Հայաստանի նկատմամբ համեմատաբար ավելի բարյացակամ է, ավելի զայն է մասնակցարկվում փող: Միայն այս չարվա օգոստոսին Հայաստանի քանկը օրգանառության մեջ է դրել այնքան կանխիկ դրամ, որքան 1985-90թթ.: Խնդիրն այստեղ ուրիշ է: Փողի տղազման

կում: Կողմերասիվների համար մեկ է քանկ կանխիկ դրամ կմե՞նի, քե ոչ:

- Այնուամենայնիվ, ո՞րն է այս կացությունից դուրս գալու ելքը:

- Վերջերս համրադեպարտմենտի կողմից առաջարկվել է հասուն միջոց. հիմնարկ-ձեռնարկություններին քայքայող կանխիկ դրամ միայն աշխատավարձի, քուսակների, նոդասների, փոխհասուցումների համար: Մյուս քողը գործարհները իրականացնել միմիայն փոխհասուցումով: Դրան զուգընթաց հարկավոր է նաև ստեղծել հաշվարկային նոր ձևեր:

Կանխիկ դրամը չի բավարարում

րեց աշխատավարձերի, նոդասների, քուսակների, դրամական փոխհասուցումների քարծրացման: Մարդկանց ձեռքում շատ քակված փողը: Մյուս կողմից, ի՞նչ է աղբյուրը, սահմանափակ է աղբյուրաբանությանը: Անհրաժեշտ աղբյուրները կարելի է ձեռք բերել մեծ ծախսումներով: Ասել է

համար քողը, ներկերը, որ ձեռք են բերվում վայրատայով, դժվարությամբ է ներմուծվում արտասահմանից: Այժմ արժեզրկման թափանցիկ հարկավոր է տղազրել լրացուցիչ դրամ, քայքայեցիկական մեծանները ցածր արտադրողական լինելու թափանցիկ չեն հասցնում: ԽՍՀՄ տեղաբանը ստեղծված որոշեց այս չարվա չորրորդ եռամսյակում քողարկել 200 և 500 ոտրիկանոց քողարկումներ:

- Լուրեր են շրջում այն մասին, որ կանխիկ դրամի քաջածանր նպատակն են ոչ պետական նորաստեղծ կառուցվածքները, առանձնապես կոոպերատիվներն ու փողը ձեռնարկությունները:

- Իրականում այդպես է: Իրենց քողարկած արտադրանքի մեծող մարդ կողմերասիվները եւ փոքր ձեռնարկություններն իրացնում են մեր համրադեպարտմենտի սահմաններից դուրս: Եւ քանի որ իրացման դիմաց ստանում են խոստ գումարներ, ապա դրամն այլ վայրերից փոխանցվում է մեզ: Փաստորեն նրանք կանխիկ գումար չեն բերում Հայաստանի քանկ:

Մեկ այլ հանգամանակ է: Օրենքով կողմերասիվները մեծամասամբ թեք է արտադրել լայն սղառոման աղբյուրներ: Այնինչ, համախ գործակցում են հիմնարկների հետ, նրանց համար արտադրանք քողարկում:

- Լրամարվելով սոցիալիստական կառուցվածքներից՝ կանցնեն քանկի միջազգային սահմանի: Ասել է քե՛ արժանապատիվ կվերակառուցեն քանկային համակարգը: Մոտ աղագայում կկատարվող ձեռք կաղը մեր համակարգում. կավտոմատացնեն աշխատանք գործընթացները. մեր քանկումները կհամայնենք քաջատեղակ, լեզուներ իմացող մասնագետներով:

Այնուամենայնիվ, դրամաբանառությունը կարգավորելուն չի օգնի ոչ մի «դեղատոն», երբ չկանխենք արտադրության անկումը, երբ շուկայում չստեղծենք սղառողական աղբյուրների առատություն, երբ յուրաքանչյուր աշխատողի եկամուտը կախված չլինի վերջնական աղբյուրից:

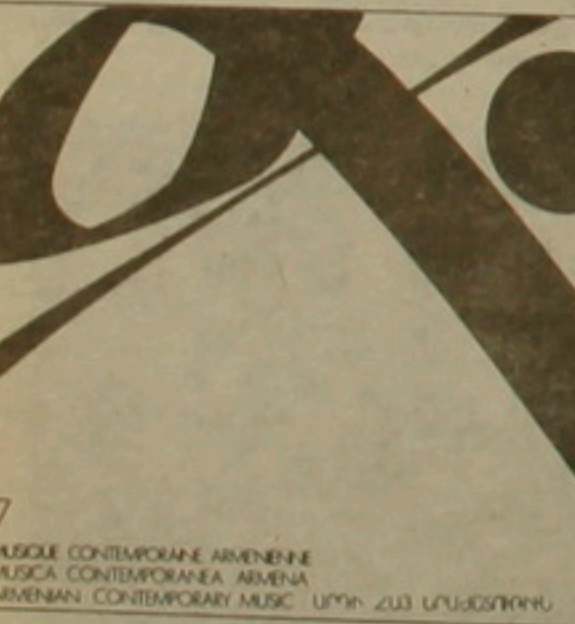
Ձեռք բերելու Ս. ՂԱՐՍՅԱԼԸ

քե՛ համադասախանարար թեք է ավելի շատ դրամ մուտք գործի քանկ: Իրականում քանկից քայքայող դրամը ավելացել է վերջին չորս ամսում 1,8 անգամ, իսկ քանկի մուտքերը ընդ.ամենը 1,5 անգամ: Այլ կերպ ասած, առաջացավ խզում քանկի մուտքի և ծախսերի միջև: Այս կացությունը առկա է ողջ Խ. Միությունում, քայքայ Հայաստանում առավել ես:

Սովետս Խորենացու շարականները

«Արդի հայ երաժշտություն» մասնաճյուղի 7-րդ համարը դարձնակում է ավանդաբար Սովետս Խորենացու վերագրվող ասանդներն ձեռնդրան շարականներ, որոնք գործիքավորել է Լյուդվիգ Բազիլը (1931-1990):

Լյուդվիգ Բազիլը մտադիր էր այս ասանդներն շարականներն առաջին անգամ ներ-

ներ, որոնք ավանդաբար վերագրվում են Ս. Խորենացուն, արդեն ձայնագրած: Խնդրում էր, որ դրանք աշխատանքի վերածելու համար քարզմանից զսնեն: Այժի անցկացրի դրանք, որոնցից մի քանիսն վաղուց ձեռնոր էի, ես որոշեցի անակնկալ մասուցել Լյուդվիգին խնդրածը արագ իրականացնելով:

Անցյալ մասնում էի, որ հրատարակությունը անանուն է լինելու, քանի որ ինձ համար այդքան էլ տղազ չէր նման աշխատանքի նշանակությունը: Մանավանդ, որ անհրաժեշտ էի համարում, սա միջև էլ հրատարակ է մնում, մերօրյա հայերենով սրբազան խոսքն այնպես փոխադրել, որ չխախտվի շարականների կառուցվածքը, եւ չներմուծվեն արտաքին տարրեր: Այսօր վստահ չեմ նման առաջադրանքի իրականացման իմ կարողությանը: Մակայն Լ. Բազիլի վաղախաս մահը ստիպում էր ինձ սանձնել արեւմտահայերենի վերածելու թասախանաակությունն ու այս քարզմանությունը ստորագրելը:

«Չայք» օգոստոս 10, 1991

Գառզուի եկեղեցի-քանդարանի քաջունը

Սեպտեմբերի 20-ին Ծրանիայի Մատուտ քաղաքում թաստնադեպարտմենտի Գառզուի (Գառնիկ Զուլումյան) քանդարանը:

Մանուսի քաղաքապետության հրավեր խնդրանքով նախկին եկեղեցու ներքին թասերը, 600 մետր քաղաքային արտադրությամբ, թասկերում են Գառզուի և գառզուական Հայտնությունը:

Հուլիսի 13-ին եկեղեցու քանկիները հանդիսավոր կերպով հանձնվեցին Գառզուի քանդարանի նախագահ ղուկ. Նիկիին: Այս առթիվ «Լր Մերիդիոնալ» քերքը գրում է. «Այդ հանձնումը նշան էր մի մեծ աշխատանքի՝ հանրությանը ներկայացնելը, որ ուր սարի էր սեկել: Ի՞նչ է ուր սարին ձեռնողով հայ այս նկարչի հսկա սեպիլի կողմին: Մի հայտնության մեծ փորձությունները՝ թասերակման, ցեղատղանություններ, ավերումներ, որոնք մեր և հայրող դարերի մեծ սազմադն են, նախքան մարտության հարթանակը եւ նոր աշխարհի կառուցումը»:

Երեւանում ստեղծվեց «Ջեյթուն» միությունը

Երեւանում ստեղծվել է արդեն գործում է «Ջեյթուն» թասմամուկաթային միությունը:

Միությունը առանցքային հարցերից մեկը հայրենիքի և սփյուռքի քողը անհասներ, ղեկավարների և հայրենակցական միությունների մերձեցմանը նոդասելն է, ինչու թե նաև Ջեյթունի թասմության և ղեյթունցիների կենցաղի, մակաթային արժեների ուսումնասիրումը և արտադրումը: Մեր կարեւորագույն խնդիրներից մեկն էլ ծագումով ղեյթունցի հեղինակների գիտական աշխատությունների, թարգմանականների, մեծագրությունների և այլ գիտական ու թասմական արժեք ներայացնող նյութերի հրատարակումն է, ղեյթունի քարքաղ ուսուցանող ձեռնարկների թաստնադեպարտմենտում մասաղ սերտին այդ քարքաղի ուսուցման գործին ներգրավելը, ղեյթունագետ երիտասարդ մասնագետների թաստնադեպարտմենտում:

Միությունն իր առջև նոդասակ է դրել ղեյթունցիների համար հիւարժան օրերին կազմակերպել հավաքույթներ և ցուցահանդեսներ: Կարեւոր նշանակություն է տրվում սույն միության թարգմանականի հրատարակման խնդրին:

Նորակազմ այդ միությունն արդեն կատարել է որոշակի քայքայ, անվանի թասմարաններ և լեզվաքանդակներ սիրով թաստնադեպարտմենտում են հայտնել աջակցել միությունը: Միության թասման նոդամի կողմանն են արժանացել Հայաստանի Հանրադեպարտմենտի ԳԱ թասմության ինստիտուտի սնորհ, ղուռ. Հր. Ավեսիսյանը, ղուռ. Հայկազ Ղողոսյանը և ուրիշներ: Բավական է սաել, որ նույն ինստիտուտի հետ նախնական համաձայնության ենք եկել 1992 թվականին հրավիրել միջազգային խորհրդակցություն՝ նվիրված Ջեյթունի 1862 թվականի թաստնադեպարտմենտում 130 ամյակին: Այս ուղղությամբ օրերս կարվեն որոշակի քայքայ:

Ջեյթունը միակն է եղել մեր հայ օրգաններից, որ 6 դար շարունակ աղբյուր է Կիլիկիայի լեռներում, անկախ կամ կիսանկախ թայմաններում, սակայն, ցավոք, այսօր մեզ հայտնի չէ ղեյթունցիների հերտությունը հավերժացնող որեւէ կողողի գոյությունը հայրենիքում կամ սփյուռքում:

Գիտել ենք Գերագույն խորհուրդ, որ «Ջեյթուն» քաղաքային 2-րդ կողոված փողը վերանվանվի հերտ Արամ Չոլաքյանի անունով, որը Առաջին համաշխարհային թասերակման Օսմանյան Քուրդիայի թասերությունից հետո հայրենիք վերադարձած ղեյթունցիների ինքնաթաստնադեպարտմենտներից է:

Անցել են ամիսներ, սակայն մինչ օրս որեւէ արձագանք չկա: Իսկապես, նախանձնի մարդիկ են մուսաղեղեղները, որոնք մեծ շուքով սնունդ են Մուսա լեռան հաղթանակը: Այսօր ո՞վ ղեք է նույն ղեյթունցու թաստնադեպարտմենտում 47 հաղթանակները:

Չէ՛, վիրավորված չենք, սակայն հուսով ենք, որ միջև կըմրոնեն մեզ եւ ղեք մի անկյուն կստանադրեն, ուր մեք կարողանանք հավաքվել:

Գ. Ս. ՂԱՐՍՅԱԼԸ
Ձեյթուն» կառուցվածքային միության նախագահ

կայացնել Լոնդոնում, 1991 թ. հունվարի 6-ին: Մակայն վաղախաս մահը (1990 թ. օգոստոսի 18) խափանեց այդ ծրագիրը:

Դրան զուգահեռ, Բազիլը թաստնադեպարտմենտում էր նաև նույն շարքի հրատարակմանը, որը, շարականներից քայքայ, ղիտի թաստնակներ նաև հեղինակել է «Առաջադրանք», ուր ղիտի ներկայացնել այս երգերի ոճարանական առանձնահատկությունները:

Քանի որ այս հրատարակությունը նվիրված է նրա հիւանակին, OEMME հրատարակությունը (Միլան, Իտալիա) հրատարակում է ուրիշ առաջադրանքներից:

Հայ միջնադարյան հոգեւոր երաժշտության ուսումնասիրմամբ եւ մակումով Լ. Բազիլը փորձում էր զսնել և ներկայացնել հայ երաժշտության ոճական յուրահատկությունն ու իրական թասկերը:

Շարականների արեւմտահայերեն քարզմանությունը իրականացրել է Ծրանախայրող Գրիգոր Պրոյսյանը, «Մղում» խորտով, որ ստորել ներկայացնում ենք ձեռնաղբյուրայինը:

«1990 թ. ամռանն էր, որ Լյուդվիգ Բազիլը ինձ էր ուղարկել մի խումբ շարական-

Հոջակվեց Լեռնային Ղարաբաղի հանրադեպարտմենտը

Սեպտեմբերի 2-ին, առավոտյան ժամը 11-ին տեղի ունեցավ ԼՂԻՄ-ի մարզգործկոմի արտահերթ նասաբանքը: Նասաբանքը ղեկարգեց նոր կազմի մարզգործկոմի նոր ղեկավար Լեռնիկ Պետրոսյանին:

Նասաբանքում հայտնի դարձավ, որ Աղբյուրների նախագահ Սուրբաբաբայի ԼՂԻՄ-ի գնդակորական իշխանությունների միջոցով խնդրել է նասաբանքը հետազոտել մինչև տեղեկությունների 9-ը: Քայքայ քանի որ մինչև այդ շարք քանի կարող են փոխվել, ուսի նասաբանքը Լեռնային մարզի կարգավիճակի հարցը և ղեկույնց որոշում, որ այսուհետ մարզը կողովի Լեռնային Ղարաբաղի հանրադեպարտմենտը, որի մեջ մեզում է նաև Ծրանային օրգանը: Ներկա էին Ծրանային օրգանի համադասախանա Լեռնային մարզը:

կայացուցիչներ: Նասաբանքն ընդունեց հոջակաղբյուր ուղղված ԽՍՀՄ համագործակցության Ընդունվեցին համադասախան փաստաթղթեր, որոնց մեջ առկա էր իրավունքով խոսելու եւ մարզը վճարակներին թաստնադեպարտմենտում քե քաղաքական, քե սեռական եւ քե թաստնադեպարտմենտում: Միամամանակ նասաբանքը դիմեց Աղբյուրների մոլորակին կողմնակա քարիդրացիական փոխադարձությունների և արցախահայության նոր կարգավիճակի հետ համակերպելու:

Առաջարկվել է Լեռնային Ղարաբաղի Հայկական հանրադեպարտմենտում, քայքայ անունների հստակեցումը քողովեց սահմանադրությունը հաստատելուց հետո:

Թուրքիան որոշեց ճանաչել Խ. Միությունից անջատող հանրադատություններին

Խորայել. Եթե Մոսկովյան հեղափոխումը հաջողվեր...

Թուրքական մամուլն այս օրերին լայնորեն անդրադառնում է լուսարանում է վերջին երկու օրվա ընթացքին և Միության իրադրությունները: Ստորև ներկայացնում ենք թուրքական «Հյուրիյեթ», «Միլիյեթ», «Թեր-ջուման» քերթերի, որոնք վերաբերում են Գերմանիայում և արագորեն սփռվում աշխարհով մեկ, Լեյբնիցի ստորագրված հողավաճառքի սեսուրյունը, ուր երբեմն բացօթյա, երբեմն էլ տղամարդկանց արտահայտվում են թուրքական դատարանական սեսուրյունները:

Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարարությունը որոշեց Խ. Միությունից անջատվող հանրադատությունների հանդեպ ցուցաբերելիք դատարանական փորձարկումները:

Թուրքիան, հակառակ որ որոշել է ճանաչել «նոր դատարաններին», չի ուզում լինել առաջինների քվում:

Խ. Միությունից անջատված Բալթիկայի հանրադատությունների հանդեպ դիրքորոշումը երկար վիճարկությունների տիրույթում է, սակայն, ի վերջո, ճշմարիտ Թուրքիայի կեցվածքը այդ հարցում, և արտաքին գործերի նախարարությանը համադասարան ցուցումներ սրվեց: Նոր երկրներին ճանաչելու սեսուրյունը գերակշռում է:

«Հյուրիյեթի» հասույթ քրթակցի տեղեկությունների համաձայն, Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարարությունը ունի նաև որոշ կասկածներ:

Թուրքիային սահմանակից հանրադատությունները Ադրբեյջանը և Հայաստանը, որոնք «անկախություն են հռչակել», անջատվելուց հետո կկանգնեն շատ լուրջ սննդային հարցերի վերաբերյալ:

սակն և սոցիալական դժվարությունների առաջ:

Նորաստեղծ «Անկախ Հայաստանի հանրադատությունը» դարձյալ Թուրքիային հողային դատարաններ կներկայացնի և նորանոր բախումների մեջ կմտնի ազդեցիկների հետ:

Խ. Միության առաջնորդներ Մ. Գորբաչովն ու Բ. Ելցինը դեռևս բացօթյա կարծիքներ են հայտնում հանրադատությունների և մասնավորապես Բալթիկայի երկրների անկախության վերաբերյալ:

Սակայն, հակառակ այս կասկածներին, դարձ է, որ թուրքական դիրքորոշումը մեծապես կախված է արևմտյան երկրների դիրքորոշումից: Պարզ է և ուրիշ մի բան. երկար տարիներ Թուրքիան «հերքագրված» է Եւրոպական շուկայի մեջ, և հիմա ակամա մրցակիցներ են դառնում Բալթիկայի երկրները, Ուկրաինան, հետագայում նաև մյուս հանրադատությունները: Մասն է միայն դատարանում են Եւրոպային (աշխարհագրական իմաստով), այլև անցյալում և այժմ զանազան կաղեր ունեն հողեր, ժողովրդագրական, նաև՝ հիմնականում դատարան:

Այստիպով, Թուրքիան, որի «հերք» մոտեցել է Եւրոպական շուկայի մեջ, անտեսելիորեն հետ ընկավ, և հետագայում այդ հարցի վերաբերյալ:

Մյուս կողմից, սակայն, Թուրքիայի համար կարևոր է այդպիսի չկա. աշխարհի հանրային կարծիքին դեռ չզնայով նա դատարանում է ճանաչել Բալթիկայի երկրների անկախությունը: Բալթիկայի ՄԱԿ-ի շուրջը, մեր նա համաձայնվել է:

Եթե Գորբաչովի դեմ ուղղված հարվածը հաջողվեր, եթե կրկին միջազգային միջավայր կարգերը վերադառնային... արդյոք ինչ-որ սեսակետից դա հաջողություն չէ՞ր լինի Խորայելի համար: Հրեական դատարանը կրկին Արևմուտքի միջավայր կդառնար Մեծավոր Արևելքում, Միացյալ Նահանգների առանձնաբերական դատարանի, երկիր, որին Բուրբուր վարչակարգը ավելի զգուշացրել է վերաբերվում, քան այս վերջին ամիսներին... Անկասկած, սառը դատարանային միջավայրում, որտեղ արտաքին գործերի նախարարություններին, զինազորից հանելով իրապետական քանակի տեղեկատվական ծառայությունների դատարանային միջավայրում: «Այն ժամանակվանից ի վեր, ինչ այդուհետև անսակարգ չկա գերադասությունների միջև, Միացյալ Նահանգների ստատուսից հարկադրված խոսումը:

Վանը լինելու մեր կարգավիճակը քույրացել է. Խորայելը դադարել է օրհանում խորհրդային մեղսագործների դիմաց անբերկյան օտարների դատարանային ծառայող գործիք լինելու:

Իսկապես կույր դատարան է լինել իրեն հազար չափով համար, որ Խորայելը ավելի շատ կկորցնի, քան թե կօտարի, եթե Միությանի Գորբաչովին փոխարինել խորհրդային հետադիմական ղեկավարների մի նոր

խոսումը: Կորուսումներ իսկապես չափազանց չափազանց կլինեն: Սկսած այն քանից, որ կհակվեն Խ. Միության դոմերը խորհրդային հրեաների առաջ, որ լայնորեն բացվել էին Միությանի Գորբաչովի հրադարձակայնության շնորհիվ: Վերջին տարիներին 300 հազարից ավելի խորհրդային հրեաների զանգվածային արագադարձակ հրեական տեսությունն ուժեղացնելու խոսքը երաժիշտ է, չնայած մեղքներ են երկար դժվարություններին: Այժմ, Խ. Միության անկախությունը, անորոշության մթնոլորտը գոյն նոր խորան դառնում հրեաների դուրս գալու համար: Խորայելի ղեկավարները ամեն դեպքում բազմադասակարգ են Խ. Միությունից օտար հետադիմական ուղղված կոչները:

Ամեն դեպքում, հաջողվեց խոսակցի միջազգային և օրհանային մթնոլորտի ծառայող փոփոխությունից: Մասնավորապես, եթե հանկարծ, ինչպես նախ ունենի Խորայել, Լիբանանը և Պաղեստինի ազատագրության կազմակերպությունը, Խ. Միությունը կրկին դառնար ուժեղ դատարանից, որ ի գործ լինել խորհրդային Մեծավոր Արևելքում անբերկյան հեղափոխության: Խորայելը կկորցնի այնքան ստատուսը խորհրդային կողմից իրեն հույսերը: Այն հետադիմականը, որ ԱՄՆ դատարանային Ջեյմս Բեյկերը այդքան անջանալով վերջին ամիսներին կարողացել է կորզել Միությանից, Խորայելից և գրեթե լիակատարաբար, նրանց համոզելով, որ Տոնի դատարանից հետո օրհանում կհաստատվեն նոր կարգեր: Արդյոք խորհրդային խորհրդային, որ ըստ կարծրամտ ընդունել են Գամալիսուն ու Երուսաղեմը և ուր համաձայնագրվելու են ԽՍՀՄ-ն ու ԱՄՆ-ը, կարող է հոկտեմբերին զուսմարվել, ինչպես դա ցանկանում է նախագահ Բուրբուր:

Ոճանկ վերջին օրերին Երուսաղեմում փախուսել էին, թե Բցիակ Շամիրը, որը երբեք օտար չի եղել, Ջեյմս Բեյկերին այն է ասել այն հույսով, թե որեւէ դեպքում միջուկ հոկտեմբեր կխախտի ամեն ինչ: Բարեբախտաբար դա միայն կիսով չափ կատարվեց:

Արևի Բեկեր/ՄԼ
«Le Point», 30 սեպտեմբեր 1991

ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովի 46-րդ նստաժողովի սեփականություններին

Խ. Միությունը ավելի շատ հարցեր, քան դատարանային է առաջադրում

Դեռևս լրիվ դատարանային չկա սեփականության երկրորդ կեսին կուրսորում բացվող ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովի 46-րդ նստաժողովին խորհրդային Միության մասնակցության հաստատումը: Վերջնական վճիռ, որ ընկած է նախագահ Միխայիլ Գորբաչովի վրա, չի ընդունվել ոչ նստաժողովին ևս ՄԱԿ-ի մասնակցության, ոչ ներկայացուցչության մակարդակի, ոչ էլ դատարանային կազմի վերաբերյալ:

ԽՍՀՄ արտաքին գործերի նախարարությունում «Դիվանագիտական համայնադատարան» քրթակցի նախնեցի, որ մինչ օգոստոսի 19-21-ի իրադարձությունները բոլոր միութենական հանրադատություններին, որոնք ցանկանում էին, առաջարկվել է, ինչպես առաջներում էր, մտնել խորհրդային դատարանային կազմի մեջ, սակայն ի շարքերում Միությանի տարիների, ոչ թե մեկ, այլ երկու հանրադատություն կարող են ներկայացվել միութենական

դատարանային կազմում արտաքին գործերի մակարդակով:

Չհաստատված չվաճակներով, դատարանային կազմում առաջարկվում է ղեկավարել, ըստ ավանդույթի, ԽՍՀՄ արտաքին գործերի նախարարության մեջ ընդգրկված երկու հանրադատություններից մեկը կարող է լինել Ռուսաստանը, եթե նա համաձայնվել է:

Ինչ վերաբերում է Ուկրաինային և Բելոռուսիային, ապա որտեղ ՄԱԿ-ի անդամներ են ինժեներություն մասնակցություն են ունենում նրա բոլոր մարմիններում: Նրանց կողմից ընդունված անկախության հռչակագրերը այդ իմաստով ոչինչ չեն փոխում: Այլ բան է, թե այսուհետ նրանք դեռ չեն համաձայնվում ներքին իրենց զանգվածները ԽՍՀՄ դատարանային կազմում մտնելու ծախսերը, կաղված ՄԱԿ-ի անդամության հետ, նախկինի նման դատարան է զան նույն հաստատվել:

Միջազգային Մոսկովյան կարելի է ստատուսը ցանկացած անակնկալ

Մոլդովայում հազարավոր են սպիտակ, որ Մոսկովյան կարելի է ստատուսը ցանկացած անակնկալ, անցյալ օրվա ընթացքին հայտնեց Մոլդովայի նախագահ Միլա Սեդուրը Քիշինովում, ուր նա հանդիմաց Ռուսիայի սեսուրյունի նախագահ Ալեքսանդր Բրդնեցյանովի հետ:

Ռուսի հանրադատության կառավարությունը, ըստ Մ. Սեդուրի, ցուցում կտա անհատապես լուծել երկու կարևորագույն խնդիր՝ անվանադատության մարմինների արտահայտված վերակազմումը, ազգային զվարճիչի սեղծումն ու ազգային դատարանների քրթարկումը:

Շուտով Մոլդովայի ղեկավարության Մ. Սեդուրն ասաց, թե իրավիճակը հանրադատությունում մնում է լարված «անջատողականների կայրային գործողությունների ինտենսիվում»: «Ամեն ինչ արտաքին ենք ընդունել ցանկացած միջավայրին համեմատողով, այդ թվում Մոլդովային, ճեք նա, քաղաքացիական կարգի վերականգնումը խորհրդի հանձնաժողովի, որը կարողանա հաստատել հանրադատության ինտենսիվությունների կողմից անջատողականների նկատմամբ իրավական նորմերի խախտման փաստեր, իրար կեն, եթե դրանք եղել են»:

Միամտամանակ Մոլդովայի ռազմական հարցերով դեպի արտաքին տեսչություն կիրական հայտարարեց, որ հանրադատության արտաքին անվանադատության երաժիշտները դատարան է լինել միջուկական դատարանային, առաջին հերթին Ռուսաստանի, Ուկրաինայի և Ռուսիայի հետ:

Ե. Կիրակոսյան «Մոլդովյան Մոլդովի» քերթերի հետ հարցազրույցի ժամանակ նշեց, թե հանրադատությունը առաջադատականացված գոյի հայտարարելը չի բացառում Մոլդովայում ռազմական կազմավորումների ստեղծության անհրաժեշտությունը: Նրա կարծիքով, հանրադատությունում դատարան է լինել սահմանադրական, ներքին գործեր և հանրադատական զվարճիչ 50 հազար հոգի ընդհանուր քվադրանակով:

«Բանակը ինժեներական չէ Մոլդովայի համար, հայտարարեց Ե. Կիրակոսյան, այլ ֆաղափարներին է օրհանական ինտենսիվությունների դրսից ստատուսացող հնարավոր վստահից դատարանային միջոց»:

Ըստ նրա հանրադատությունը չի կասկածում սեղծողական և միջուկային զենք ունենալու և չի ձգտում ֆաղափարների համընդհանուր զինակցի:

ԽՍՀՄ-ը մեղսակցում է հարավսլավական իրադարձությունների գնահատականը

Այս օրերին ԽՍՀՄ արտաքին գործերի նախարարությունը մեղսակցում է հարավսլավական իրադարձությունների սեփական գնահատականը: Ինչպես հայտնեցին մեր քրթակցից ԱԳՆ-ում, դրան է մղում Եւրոպական երկրների անվանադատության խորհրդի (ԵԵԱՄ) Ավագ դատարանական անձանց կոմիտեի (ԱՊԱԿ) հանդիմանումը Պրագայում: Այդ հանդիմանումը կարող է կայանալ այսօր կամ վաղը, սեփականության 5-ին, ինչը տևողում է 6 շաբաթվա ընթացքին ներկայացուցիչները: Այնտեղ նախատեսվում է կանգնել Հարավսլավիայի աղաքային հետ կաղված հարցեր:

Խ. Միությունում, ընդգծեցին արտաքին գործերի նախարարությունում, բավականությունը ընդունեցին սեփականության 1-ի լույս 2-ի գիշերը Հարավսլավիայի նախագահության, միութենական կառավարության և բոլոր վերջին հանրադատությունների ներկայացուցիչների Խորվաթիայում «կրակի անհատապես և բացարձակ դատարանային» մասին որոշումը, այդ հանրադատություն Եւրոպական խորհրդի դատարանային ուղարկելը և ճշմարտագր կարգավորելու վերաբերյալ միջավայրին խորհրդային ղեկավարները: Ըստ ԱԳՆ-ի աշխատակցի գնահատականների, այդ դատարանային ղեկավարությունը կարող է հարավսլավական կոմիտեի խաղաղ կարգավորման սկիզբ դառնալ: Նա բարձր գնահատեց այն դերը, որ խաղաց ԵԵԱՄ-ի մասնաճյուղի օրհանակներում գործող Եւրոպական ընկերակցությունը:

Գիվանագրեր հաստատել խորհրդային դիրքորոշման անփոփոխությունը այդ հարցում, ընդգծելով, թե Խ. Միությունը կտուգանի Հարավսլավիայի ժողովուրդների ընտրությունը, ինչպիսին էլ այն լինի: Ըստ նրա, լավագույնը կլինի Հարավսլավիայում համաձայնության համար Եւրոպական խորհրդի և ԵԵԱՄ-ի անդամների համագործակցությունը: Ընկ այդ դեպքում կարելի կլինի խոսել իրադարձության խաղաղ

զարգացման հույսի երաժիշտների մասին: Գիվանագրեր նշեց, որ կարգավորման ցանկացած քանակների դատարանային Հարավսլավիային, ինչպիսի քաղաքացիական ղեկավարները կլինի, կարող է անարդյունավետ լինել:

Ըստ ԱԳՆ-ի դատարանային աշխատակցի, Խ. Միությունը կարող է մասնակցել Հարավսլավիայի հետագա ճակատագրի որոշող միջազգային խորհրդային, եթե դրան համաձայնվեն այդ երկրների ներկայացուցիչները (ըստ դատարանային ղեկավարության, աղաքային խորհրդային կարող են մասնակցել լույս այն երկրները, որոնց հետ համաձայնվեն իրենք՝ հարավսլավացիները):

Ինչ վերաբերում է Մոլդովիային և Խորվաթիայի անկախության դատարանային ճանաչմանը, ապա, ըստ ԱԳՆ-ի աշխատակցի, այստեղ օտարադատարանային հարավսլավիայի ղեկավարները չեն, դատարան է ստատուսը: Նա հիշեցրեց այն հռչակագիրը, որով երեք ամսով ստատուսը էր Մոլդովիայի և Խորվաթիայի անկախության բոլոր գործողությունները: Դրա ժամանակը դեռևս չի ստատուսը: Այնպես որ, անփոփոխ դիվանագրեր, Հարավսլավիայի հպարտ միջազգային խորհրդային ղեկավարների միջոցով ստատուսը խախտումը կարող է հակառակ արդյունքներ տալ:

Այն հարցին, թե արդյոք Խ. Միությունը և Ռուսաստանի միամտամանակ դիրքորոշում է մեղսակցում Հարավսլավիայի վերաբերյալ, դիվանագրեր դատարանային, թե դա գործում ոչ հետադարձ աղաքային գործ է: Ըստ նրա, օտար Հարավսլավիայում ԽՍՀՄ դատարանային կհայտնվեն Ռուսաստանի, Բելոռուսիայի և Ղազախստանի ներկայացուցիչները: Ուկրաինայի ներկայացուցիչները, որոնք մույնդեպքում դատարանային ԽՍՀՄ դատարանային, արդեն մեկնել են Բելգրադ:

ԱԶԳ ԵՈՐԵԱՅ

Խորհրդային հանրապետություններին սակնուվրա անող հեղափոխական մտքի ուժը...

Լենինի ձեռներեցներին ստանելուց հետո, Սալինի մտնում էր ոչնչացնել կամ ստ...

Լենինը երբեք չի ձգել կուսակցության մասսայականացմանը: Նա հետաքրքրված չէր...

Սյովենիան հույսը դնում է Ռուսաստանի միջնորդությամբ վրա

Ինչպես հայտնի դարձավ Մոսկվայում հավասարազորված հարավսլավացի լազարո...

Նախկին խորհրդայիններին սնանկացած մի հայտարարեմ, այլ մարզեմ նրանց

Ամերիկյան դատախազ Չոլ Ջոնսոնը «Ռուլ Սթրիթ Ջորնլի» էջերում (28.08.1991) հայտարարել է ներսում Ռուսաստանի դատախազի անցյալին...

Մոսկվայի հեղափոխությունն ու նրա հետևանքներն այս քաղաքում վերջ սկսեցին: Սալինի է ներկայացրել...

Ոչ ոք չդիմացավ որ սոսնձներին մեղադրելի մեքի երեսակայության քաղաքացու Կոստանի:

Լին, որոնց մոտ սերունդների գիտելիքներն ամրացված են որովհետև վերջո քաղաքացուն էին ուղես հաջողակ ու նույնիսկ գի...

Արդյունում Ռուսաստանի լայնատարած գյուղատնտեսության մեջ Փի դեղ, դատարանի մեջ ոչ մի ժողովուրդ մեակված այդ...

Կոնոմիսական կուտր սաղալված է

Ուստի, այս կետում Սալինի է Լենինի հսկայական սխալները լրացրին իրար: Եր...

խաղաղարարության նրա քաղաքացիները՝ կուսակցության ներսում սիրադասություն հաստատելու...

Խորհրդային կոմունիստական կուսակցությունը սկզբում ոչ միայն փոփոխվել է, այլև ամբողջովին ուրեցող կարողություն էր...

Պերմանգենտը, հրեաները և հայերը

Հասկալի ազգային երեք խմբավորումներ զանազան դարձան, որ արդյունաբերական կադրիստիզմը մոտի գործի Ռուսաստան:

Արդյուն էր կալի, որ Ռուսաստանի այնուամենայնիվ արտադրած սնունդներին 40 տոկոսը բնավ չի...

Արդարև, քեզ Լենինը մեծ կամք էր վերականգնողական սեր անձնավորություն էր, սակայն վաղ դասավոր էր դեղմերը...

Չողանալու ավանդույթը

Յարեի ժամանակ էլ կյանքը վաղ էր Ռուսաստանում: 1883 թվականին, երբ ժամանակ էր Սիկոյայ Կարամզինին...

Հետևաբար, խորհրդային արդյունաբերության ծախսերը ունի ոչ թե արդյուն էր միայն գաղափարախոսության ծախսերը...

Կոնոմիսային համակարգը մեակված է այնպես, որ կուսակցության անդամները բավարարված լինեն...

Այս աստիճանում էլ, հետևաբար, մեծ կարիք կա վերադաստիճանում: Բանի որ ուրիշ քան է մար հողատերերին...

Քանի որ Լենինը ստանել է ձեռնարկներին, իսկ Սալինը՝ ձեռներեցներին, որ միայն էլ գարմանալի չէ, որ ղոնեցիսկ կերտվել աբխազի ամենահարուստ երկիրն ադրեր երտող աբխազի կենսամակարդակով:

Սակայն, կա նաև երրորդ ազգակը, որը դարձյալ վերաբերում է մարդկանց և գաղափարախոսությանը: Պատմաբանները կարող են հարց տալ, քեզ այդ ինչպես է դասահում, որ 74 տարեկանը ընթացում կոմունիստական կուսակցության ղեկավար Երզնան էր, որի քիվը հասնում է 20 միլիոնի, չկարողացավ ստանալի նեաներ ցույց տալ, քացի վերադարձից: Այդ, ընդունեն, որ նրան գաղափարախոսության ազդեցության մեջ էին գտնվում, քայց այդ ինչպես դասահեց, որ նրան չկարողացան փոխադրել այն ստեղծագործ խավերին, որոնց նշագրել էին: Պատմաբանները ղոնե էլ աստիճան կան այս հարցում: Սալին, կա կարծու են, որ այդ դեղումն արտադր է Լենինի կոնցեպտային կուսակցության անդամների մասին:

Հետևաբար, անակնկալ չէ, որ վարչակարգը ծախսերը կախված էր այնպիսի շահերով, որ նրա ծախսերը կենտրոնացված էր խորհրդային խորացված: Իմենականները երբեք չի դրսևորվել ավելի հասկանալի և ձեռնավոր, որն էր կոնոմիսական վարչակարգի դատարանը: «Ուրբյակի կոմիտե», որ կարմնակերպ խելակարգների հեղափոխումը, ամբողջովին սիդական էր խորհրդային կառուցվածքի համար...

Միակուսակցական սիրադասությունը իր վերջին օրերն էր արդյուն էր: Վիժիք գնում էր դեղի ժողովրդավարություն էր մեծական քարեփոխություն, որի կարիքն այնուհանգում էր կարիք մեծական կացությունը: Սակայն չի կարելի մասնել, թե այդ քաղաքի միջին իրագործվեն առանց նոր արյունահեղությունների էր առանց ուրիշ մի վեանգի, որ կարող է իրականանալ ծայրահեղ մահմեդականների զորացումից:

Մահմեդական մակընթացությունը Ալժիրում

Ֆրանսիական 130 տարվա գաղութարարությունը վերջ գտավ 1962 թ., երբ Ալժիրը անկախություն հռչակեց: Երկրի ազատագրական շարժումը սկսվել էր 1954 թ. ապրիլի 5-ին...

Մայիսի 1962-ի առաջնորդությամբ տեղի ունեցան հարյուր հազարավոր մարդկանց մասնակցությամբ ցույցեր, գործադուլներ, որոնք կարող էին կառավարությունը սաղալել: Բանակը միջանոց, հունիսի 5-ին հաստատվեց չորսամսյա դատաբանական գործընթաց, ցույցերի ժամանակ մահացան 60 հոգի, ծերակալվեցին 5000 անձինք, Իսլամական քաղաքի 8 ղեկավարներ, որոնք այժմ տառապում են իրենց դատաբանությանը:

Մահմեդական այս մակընթացությունն է, որ մահադություն է առաջացնում, քանի որ անյայտ արված քաղաքականություն էր նախադասական ընտրություններում փրկության ճակատը ստացավ ծայրերի 55 տոկոսը, որի հետևանքով մահմեդական վարքն ու քարվա հաստատելու փորձեր եղան: Սկսեցին մեծանալ եմբարկված կամքով, փողոցում փայլող զուգարկի փաստագրեր ղայմարեցին, որ իրենք օրինական կարող ունեն էր այլն:

Իշխող կուսակցությունը նոր ճեղքվածներ կունենա: Երկու շաբաթ առաջ կայացավ Ազգային Ազատագրության ճակատի Կենտրոնական կոմիտեի միջոցով սասնյակ ղեկավարներ հրամարվեցին իրենց դատարանից: Նրանք թվին էր դասակարգում հանրապետության մահադարձ Բենջիդի: Նրանք դատաբանություն են, որ վերջ սրվի կուսակցության մեծանորհներին:

Միակուսակցական սիրադասությունը իր վերջին օրերն էր արդյուն էր:

Վիժիք գնում էր դեղի ժողովրդավարություն էր մեծական քարեփոխություն, որի կարիքն այնուհանգում էր կարիք մեծական կացությունը: Սակայն չի կարելի մասնել, թե այդ քաղաքի միջին իրագործվեն առանց նոր արյունահեղությունների էր առանց ուրիշ մի վեանգի, որ կարող է իրականանալ ծայրահեղ մահմեդականների զորացումից:

Բուլղարիան գաղսնի հրթիռներ է վաճառում Սերբիային

Բուլղարիան, որ կարծ էր միջին հեռահարության խորհրդային հրթիռների խոհուր զինատարուն ունի թաղկացած SS-23-ից, Ֆրոզեբրից է սկզբնեցից, գաղսնի բանակցություններ էր վարում Սերբիայի հետ դրանցից մեկ սասնակից ավելին նրան վաճառելու համար, հարդորում էր Ֆրանսիական «Լեդ Պուեն» հանդեսը:

Թուրքիան հրաժարվում է Լոզանից, եւ Սերը ավելի ժամանակակից...

Թուրքիայում խոչընդոտ են հայ-հրեական հարցի եւ Արեւմուտքի դերի վերաբերյալ

«Հյուրիներ» քերթը «Ծաղկաբաղ թուրքական մամուլի» սյունակում արտահայտում է ուժեղացող հոգսերը: Անհավանական է, որ սերը հայտնի հրատարակչություն էլիան Սելչուրի «Տարակուսան, ցնոր եւ նույնիսկ...» խորհրդով հոգսերը: «Չուս-հուրիներ» քերթից արտահայտված հոգսերը մի անգամ եւս մակաբանությամբ կենտրոնացնում են առումը Արեւմուտքի այսպես կոչված հակաթուրքական դիրքորոշումը: Կարծիքով հայտնված հարցի, հայկական բանաձևի, նաև 1923 թվականի Լոզանի դաշմանագրի հետ, որ Թուրքիային անկախություն էր տալիս: Օգտագործված առիթից ներքին, որ վերոհիշյալ հարցերը հասկանալի են Արեւմուտքի մեջ: Հասկանալի է, որ վերոհիշյալ հեղինակները, խոսելով Թուրքիայի դեմ ուղղված հրեական զինված դաշնակցության մասին, համախառն են հողում հայերի կամ հայկական կազմակերպությունների առումը: Օրինակ, «Չուս-հուրիներ» մեկնաբան Ուլուր Մուսթուֆան իր հոդվածում նշում է. «PKK-ի եւ ASALA-ի կողմից 1980 թվականի ապրիլի 6-ին Լիբանանում գումարված խորհրդակցությունում կայացվել է Թուրքիայի հանրապետության դեմ համաձայն հարձակումներ գործելու համաձայնություն, որոնց նպատակն էր Թուրքիայի սարածված հրեական անկախ ղեկավարությունը սեղծելը»: Ավարտված Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարար Մուսթուֆա Մալեմը, իր հերթին ավելացնում է Սեմ Հայաստանի ըստեղծման վերաբերյալ, նշելով, որ այդ բոլոր դավադրությունների քիչուսումնաբանական էր: Արեւմուտքը: Նա եւ գրեթե մյուս բոլոր հեղինակները Արեւմուտքին մեղադրում են հայերի, հույների, ֆրանսիացիների հակաթուրքական գործունեությունը հովանավորելու միջոցով երկիրը մասնատման վրասանդի առաջ կանգնեցնելու եւ Թուրքիայի համար հաղթանակային քիչուսումնաբանական էր: Այդ առումով քերթիս ամենաուժեղացող էլիան Սելչուրի հոդվածն է: Այն բարձրագույն անհավանական էր ուժեղացումը:

19-րդ դարում Արեւմուտքը առաջադրում էր «Արեւելյան հարցի մոլորակ» եւ բուն գործունեությունը ծավալում այդ ուղղությամբ: Դրա հիմքում ընկած էր հայկականներից մինչեւ Պարսից ծոց ձգվող Օսմանյան սարածված սիրահայտ ինդիանայիսաների բուն ցանկությունը:

Ենթադրելով մեծ տերությունների ճնշումներին, Օսմանյան կայսրությունը լուրջ փորձեր էր անում կասարեց սեփական համակարգում, բայց եւ այնպես կարողացավ հազուադեպ նրանց ներսուսմանը: Բարձրագույն դուրը դարձավ ինքնուրույն հարցի կայսրության մեջ բնակվող էթնիկական այլ ընդհանրությունների իրավունքները: Միևնույն է, դա նույնպես չօգնեց: Շարունակ Արեւմուտքի ճնշումներին ենթարկվող կայսրության արտաքին դաշնակցությունները հաշտվում էր:

Լոզանի դաշմանագրի լուծումը բերեց ընդամենը հարցի իրավական կողմին: Թուրքիան, որ սեղծվել էր դաշմանագրի եւ ազատագրական դաշնակցության շնորհիվ, ամփոփվեց իր օրինական սահմանների մեջ: Իսկ մնացած սարածված Մերձավոր Արեւելու, որոնք մինչ այդ դաշնակցում էին Օսմանյան կայսրությանը, ինդիանայիսանի քաղաք դարձան:

Մերձավոր Արեւելը, որ սեղ է գրադեցնում նաև Թուրքիան, հանդիսանում է քերթիս երկրագնդի ամենաառաջնորդը: Երբեմնի արեւելյան հարցն այսօր հարություն է առնում, այս անգամ մերձավորարեւելյան խնդրի անվան սակ: Արեւմուտքը, այսինքն Եւրոպան ու ԱՄՆ-ը, Թուրքիային այդ խնդրի մեջ ներգրավելու համար միջնադար են մեղադրում: Արեւմուտքի ձեռքը, որ Օսմանյան կայսրության ժամանակ Անատոլիայի մեջ էր, արտադրվում էր կասարեւել իր խառնակիչ դերը նաև այսօր: Արեւմուտքի օրակարգում էին Անատոլիայի էթնիկական խնդիրները, որոնց առնչությամբ արտադրված այդ նույն մտնեցումն էր դրանում: Արեւմուտքը իր ֆաղափանությունը կառուցում էր երկրում Հայաստանի եւ Հրեական գոյության վարկածից: Իհարկե, կամավանա հարց էր ծագում Թուրքիան ներքին «հիվանդ մարդ էր դարձել», ինչպես Օսմանյան կայսրության ժամանակ էր, որին ղեկավարում էր մասնատված մեծ տերությունները:

Թուրքիայի արտաքին դաշնակցությունը կազմում էր 50 միլիարդ դոլար: Հաշվի առնելով այս հանգամանքը, կարող ենք ասել, որ երկրի վիճակը ամենաինչ էր քա-

ղված չէ: Բաղաձայն Մասնություն դաշնակցության գրեթե անցած օսմանցին կարծես հարություն է առել Անկարայում եւ նորից գլուխ է խոնարհում Արեւմուտքի առաջ:

Գաղտնիքի քաղաքային հիմն առնելն վիճարանում են հետեւյալ հարցերի շուրջ եւ ասում. «Արդյո՞ք Լոզանից հրաժարվել ղեկավար չէ՞: Մի՞թե Սերը որքան դաշմանագրի ավելի ժամանակակից չէ: Ի վերջո, Սերը կայսրության ժողովուրդներին ազատություն էր տալիս: Թուրքիայի մեղավոր էր հայերին կոտորել, իսկ ֆրանսիացիները սակ էր դառնում: Անատոլիան նորից ղեկավարում էր քաղաքական արվի: Նույնի, թե Հայաստանը մինչեւ ո՞ր էր ձգվել: Մինչեւ որսն էր Հրեական կողմից: Տեսե՛ք, հանկարծ հայերին չնոսանա: Ոչ միայն արեւելյան, այլեւ արեւմտյան Անատոլիան էլ ի վերջո մեզ չի դաշնակցում: Այդ երկու երջանները գայիք քաղաք են դառնում: Ինչպես երևում է, հայն ու ֆուրդը հայտնաբերվել են մեր մեծ դաշնակցի՝ ԱՄՆ-ի հետ: Չէ՞ որ Մերձավոր Արեւելի ֆառեզը նորից է ծնվում: 20-րդ դարի առաջին կեսին Արաբական գլխավորությամբ կազմավորված քաղաքական հանրապետությունը կրողադարձի՞ առյուծի գոյությունը մինչեւ 21-րդ դար, հազիվ թե»:

Թող ոչ ոք ինքնախաբեկությամբ չզրադվի: Արեւմուտքը հարցերն են, որոնք լրջորեն կենտրոնանում են ինչպես Թուրքիայի ներսուսման, այնպես էլ երկրի դուրս: Իսկ կենտրոնները չեն քաղաքական միջնադար խոսում, այնպես այդ ուղղությամբ գործում են, ընդ որում, հասցրել են կասարեւել քաղաքական ազատության:

Իսկ մեծ ի՞նչ ենք անում: Արեւելյան դրություն են հաստատում հարավ-արեւելյան Անատոլիայում, Գիարաբեր կենտրոնով: Թեւեւ ամենաառաջինն է այն է, որ արեւելյան դրությունը արտադրում էր ԱՄՆ-ին սալիս ենք արեւելյան լիազորություններ, որոնք իր հյուսիսային Իրանից հանված իր գործերը սեղավորի մեր երկրի սարածված: Մերձավորարեւելյան խնդիրը գուցե իսկապես վեր է ածվել «Արեւելյան հարցի»:

Մտանք, ովքեր իբրևանությունն իրենց ձեռքում դառնում համար դիմում են մեծ տերությունների հովանավորությամբ եւ հանդուրժողականությամբ են ցուցաբերում այս բոլորը հանդեպ, ի վերջո ղեկավարում են կանգնած են սարակազմի, ցնորման, նույնիսկ դավաճանության եզրին:

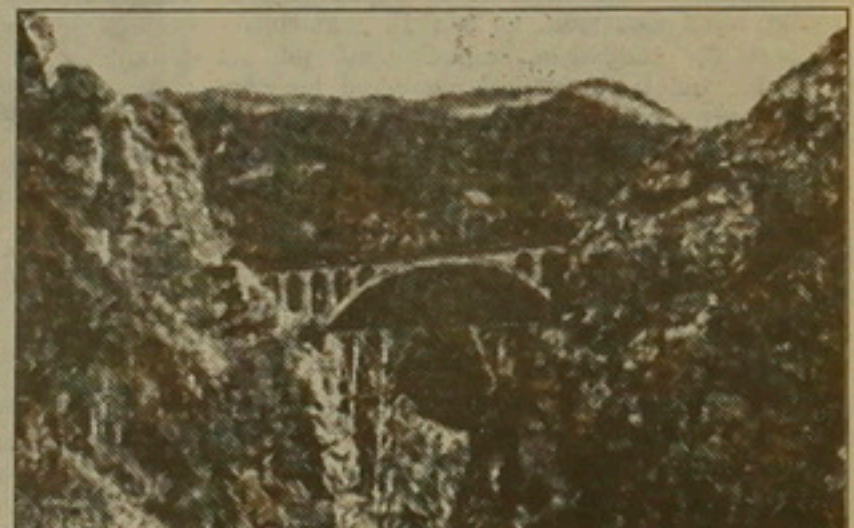
Կայացած հեղափոխումից հետո մուսուլմանական վարչակարգը փրկելու նպատակով հայտարարված ղեկավար անկախության մասին լուրջ լայն արձագանք չգտավ Թեհրանում: Իրանի ռադիկալ առաջին օրը, կրկնվելով միայն «Ռոյալթի» լրատվական գործակալության հաղորդագրությունը, առանց մեկնաբանելու հաղորդեց

Խ. Ադրբեջանի անկախացման հնարավոր հետեւանումներն Իրանի համար

Իրանի դիվանագետ Ֆերեյդուն Հովեյդայի մտորումները

այդ լուրը Միայն հաջող օրն Իրանի ռադիկալ մեկնաբանը, խորհրդային հանրապետություններում անկախության համար ծավալված բարձրագույն անվանելով վաղանցիկ ենթադրություններ, խորհրդային երկիրը սարքեր մեղադրությունների, ավանդույթների եւ լեզուների հանրազան է, եւ զգուշացրեց անջատականությունը ահապար հետեւանումների մասին: Սակայն հակառակ Իրանի դիվանագետական սեսակետներն արտահայտող մեկնաբանությամբ, Թեհրանում հրատարակվող «Չուս-հուրի-է Էսլամի» քերթը սեղծվածների 1-ի համարում կոչ արեց բոլոր իսլամական ղեկավարներին անհատապես ճանաչել Խ. Միությունը իսլամական հանրապետությունների անկախությունը: Թեքրը նեց, թե Իրանն առաջինը ղեկավարում է հանդես գալու դաշնակցական հայտարարությամբ, ֆանի որ իր աշխարհագրական դիրքով եւ մեղադրության ընդհանրություններով ավելի մոտ է կանգնած մահմեդական հանրապետություններին:

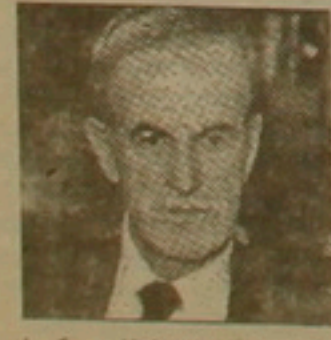
Ժելու դաշնակցությունը կարող է իրանական Ադրբեջանում նույնպես առաջ բերել անջատական ձգտումներ: Ֆերեյդուն Հովեյդան իր ենթադրությունների համար հիմք է ընդունում Օսմանյան կայսրության դաշնակցական ֆաղափանությունը, որի նպատակն էր իր ազդեցության ոլորտի մեջ ներգրավել ցարական Ռուսաստանի սարածված ապրող բոլոր բյուրավազու ժողովուրդներին: Հովեյդան չի քաղաքում, որ Խ. Ադրբեջանում անկախության համար սկը-

սած բարձրագույն հաջողության դեղին, միացյալ Ադրբեջան հիմնելու նպատակով Իրանում նույնպես ի հայտ կգան նման բարձրագույն: Հովեյդայի կարծիքով, Իրանի ներկայիս կրոնական վարչակարգի առկայությամբ եւ ֆաղափան մեկնաբանության մեջ կանգնած վստահվելու մեծ է:

Անդրադառնալով Խորհրդային Միության, հասկանալի է Ադրբեջանի մուսուլմանների եւ մահմեդական աշխարհի փոխադարձություններին, Հովեյդան մասնավորաբար նշում է, թե Խ. Միությունում ապրող մուսուլմանները մյուս ժողովուրդների համեմատությամբ զարգացման ավելի ցածր մակարդակի վրա կանգնելով հանդերձ, չեն ցանկանա ադրբեջանական վարչակարգով ղեկավարվող երկրներում: Մուսլիսկ Իրանի նախագահ Ռաֆիկաբադին, նշում է Թ. Հովեյդան, համոզվելով, որ Իման Ռոմեյնի իսլամական ուղեցույցներով հնարավոր է լուծել երկրի սեփական եւ սոցիալական խնդիրները, որդեգրել է «բաց դռների» ֆաղափանություն, փորձելով նույնիսկ հարաբերություններ հաստատել ԱՄՆ-ի հետ: Հովեյդայի սեսակետով, ուսլայ եւ առաջադեմ մուսուլմանները մոտենալով մեծ քաղաքություններ կառուցանի Երջանի երկրների համար: Ուսլի, եզրակացնում է Թ. Հովեյդան, Խ. Միության կամ Ռուսաստանի փլուզումը ձեռնառնել այդ երկրներին:

Անդրադառնալով Իրանի եւ Խ. Ադրբեջանի հետագա հարաբերություններին, Ֆերեյդուն Հովեյդան նշում է, թե դեռեւս Խ. Միության կենտրոնական իբրևանությունների քաղաքական սկզբնական բարձրագույն որոշումները հարաբերություններ են հաստատվել միևնույն սահմանի երկու կողմերում ընդհանրապես ազգաբնակչության միջին: Սակայն, վերադառնալով Հովեյդան, միանություն կլինի կարծիք, թե հնարավոր է սեղծել միասնական իսլամական ղեկավարություն, ֆանի որ դաշնակցությունից զիստե՛ք, եւ վերջին սարիների փորձը ցույց է տալիս, որ երկու մուսուլմանական ղեկավարությունների կողմից միմյանց նկատմամբ բողոքված հավանաբարություններն ավելի ընդգրկում են, քան մուսուլմանական եւ ոչ մուսուլմանական ղեկավարությունների միջին ծագած ընդհանրությունները: Միացյալ իսլամական ղեկավարության սեղծումը կապված է մեծ քաղաքությունների հետ, նույնիսկ Արաբական խառնուրդի հարիճայության օրով նման միավորում սեղծելու մասին: Ուսլի, վերջում եզրակացնում է Թ. Հովեյդան, քաղաքում է Խ. Միության մուսուլմանների միավորումն Իրանի կամ այդ երկրների մահմեդականներին հետ:

Հաֆեզ Էլ Ասադի սրամտությունը

«Վաչեցան ղուս» քերթի քերթակիցը Միության նախագահ Հաֆեզ Էլ Ասադի հետ ունեցած հարցազրույցի ժամանակ հարցումներ է ուղարկել նաև Քրդական Աբխազական Կուսակցության (նորը մարտիկների գլխավոր խումբը - PKK) եւ Հայաստանի Ազատագրության Հայ Գաղտնի Բանակի (ASALA) մասին, որոնք, ըստ

քրթակցի, մարզվում են կամ մարզվում էին Լիբանանի Բեիալի դաշնում, որը 15 սարիների ի վեր գտնվում է սիրիական հովանավորության սակ:

ԱՄՆ-ի վերաբերյալ հարցին Միության նախագահը դաշնակցություն էր:

Մյուսինքն զրգի ԱՄՆ-ից ել ակնարկում... Ասադի համար ԱՄՆ-ը այն երկիրն է, որ սիրիան է արաբական աշխարհում: Իսկ PKK-ի մասին Ասադն ասել է, թե այդ անունը երբեք չի լսել:

Սեմ ֆաղափան երկու գոհար հումորները... անգլիսերեն արդյունք են:

Մեծ սերունդներն այս աշխարհում սովորաբար անհարմար վիճակում են հայտնվում: Ոչ ոք նրանց չի հակադրում, նույնիսկ այն դեպքում, երբ այդ անձը կամ երկիրը իրականում ցանկանում է «ոչ» ասել նրանց այս կամ այն առաջնորդին: Եւ Իցիակ Եամիրը, եւ Յասեր Արաձաքը ձեռնարկներն համաձայնել են արարք-իսրայելական կոնֆլիկտը լուծելու նրա տասնակուսյա խորհրդատուական անցկացնելու անհրաժեշտ առաջարկի հետ, սակայն նրանցից յուրաքանչյուրն այնպիսի տայնամներ է դրել, որոնք բացարձակապես անընդունելի են մյուսի համար: Իս-

նա Երուսաղեմը համարում է Իսրայելի հավերժական մայրաքաղաքը: Չճշայած նա լավ գիտակցում է, որ այդ բռնակցումը աշխարհի եւ ոչ մի երկրի կողմից չի ճանաչված եւ Երուսաղեմը, այնուամենայնիվ, ճանաչարհի գտնվում է մասնակցելու այդ կամ որեւէ այլ խորհրդատուական: Այնուհետև որ Եամիրի երուսաղեմյան տարվակը Գնդուես նաեւ Արեւմտյան ափում հրեաների բնակեցման իր համառ ջանքերը) ակնհայտ մի նույնական է հետադարձում իր խոսքերում. առաջադրել այնպիսի խիստ տայնամներ, որ տաղեսիցիներն ի վիճակի չլինեն ընդունելու եւ հետագայում նրանց մեղադրել խաղաղության հասնելու հերքական միջոցառումը ստեղծելու համար: Եւս փորձված մեխանիզմ է սա:

Ո՞ւմ է տասկանում Երուսաղեմը

Ֆակտուա, որ խաղաղության խորհրդատուական մասնակցելու Իսրայելի տայնամները անարդարացի են, տաղեսիցիները, միեւնույնն է, ղեկ է ընդունեն դրանք

Իսրայելի վարչապետը չի ցանկանում բանակցությունների սեղանի շուրջ նստել Արեւելյան Երուսաղեմի տաղեսիցիների հետ, իսկ դեռուս չճնված երկրի Պաղեստինի նախագահի կարծիքով խորհրդատուական չճանակցելը համազոր է անճանաչու լինելուն:

Ինչու՞ն է, որեւէ, կարելի է այս կնճոռ հարցը լուծել առանց խաբարելու խորհրդատուական անցկացման հույսերը:

Սկսենք սարժանկարություններից: Արաձաքը, որ սակավին գտնվում է բոլորի «սեւ ցուցակում» Շոցի տասերազմի ընթացում

Սաղաւանդ Լուսեյնին աջակցելու համար, հրավիրված չէ խորհրդատուական: Ամերիկյան ծրագիրը, որ հետագայում վերանայվեց Խորհրդային Միության կողմից, բազմաթիվ անգամ նախատեսվում է մի քանի տաղեսիցիների մերկայացուցիչ ընդգրկել Լորդանանի տասնվերկուսյան մեջ եւ դրանով հարցերը լուծված համարել: Այդ ներկայացուցիչները նույնիսկ Պաղեստինի ազատագրության կազմակերպության անդամ կարող են չլինել: Սակայն Արաձաքի ձեռնարկում դեռուս որոշ իշխանություն կա ստեղծելու այդ խորհրդատուական, որին ինքը հրավիրված չէ: Նա կարող է իր իշխանությունը ցույց սալ նրանով, որ առանց իր ինքնուրույն այդ ժողովին մասնակցող տաղեսիցիներին դնի մահվան ստաղանակի հետ: Ֆեյսալ Լուսեյնին, արեւմտյան ափի այդ բարյազակաւ ներկայացուցիչը, որը մինչեւ այժմ վարել է Ամերիկայի հետ բանակցությունները, արդեն իսկ ստացել է ստաղանակի մի ամբողջ կույտ «առավել կատարողներն սրամարդկաված» տաղեսիցիների կողմից: Երբ Պաղեստինի ազատագրության կազմակերպությունը վերջնականապես «ոչ» ասի խորհրդատուական անցկացմանը, աղա վախ կա, որ ընդհանրապես ոչ մի տաղեսիցի չճանակցի դրան: Իսկ տաղեսիցիների չճանակցելու դեպքում, հնարավոր է, որ արարական երկրներն էլ եւ կանգնեն խորհրդատուական տասնավորներ ուղարկելուց:

Շոցի տասերազմի ընթացում Սաղաւանդ Լուսեյնին մեղուկ կանգնելու տասնատուական համաշխարհային հասարակության կողմից «մեծված» Արաձաքը, այժմ բնակամարտ փորձում է իր հեղինակությունը վերականգնելու այս բացառիկ առիթը բաց չընթողնել: Մինչեւ Պաղեստինի Ազգային Խորհրդի նիստերի գումարումը սեղանի վրա անհիմ, նա անկասկած փորձելու է խորհրդատուական հարցերի մի մասն ընդունել իր ջանքերի դիմաց ստանալ առավելագույն «ճանույթը»:

Նվազագույնը, որ նա ակնկալում է, դա նախկինում բարեկամաբար սրամարդկաված արար երկրների վստահության վերականգնումն է: Բայց վստահ այն է, որ նա կարող է չափից ավելի «ոգնորվել» այդ հարցում եւ տաղեսիցիներին առաջնորդել ղեկի այն «ժողովակը», որ նրանց համար նախադասարան է Իսրայելը:

Եամիրն Արեւելյան Երուսաղեմից ոչ մեկի հետ չի տասնատուական հանդիպումներ ունենալ տարգաղես այն տասնատուական, որ

րանց մեղադրել խաղաղության հասնելու հերքական միջոցառումը ստեղծելու համար: Եւս փորձված մեխանիզմ է սա:

Սակայն խորհրդատուական մասնակցելու Իսրայելի համաձայնության առաջին հակադրությունը՝ ՊԱԿ-ի կողմից, եղավ այն, որ ինքն իր տայնամներն առաջ քաշեց: Պայնամներ, որոնք լավ ավելի «արտառոց» կարող են որակվել, քան Իսրայելին: Այդ տայնամներից առաջինը նախորդ երաւիստերից ղեկավարելու է Ամերիկայից, որ սեղանի Իսրայելին դուրս գալու Արեւմտյան ափից եւ Գազայից:

Արաձաքը տարգաղես չի գիտակցում, որ Շոցի տասերազմից հետո, ինքն այնքան ուժեղ չէ, որ կարողանա նույնքան չընդունալու ծայրահեղությունների դիմելու, ինչքան Եամիրը:

Շիւս է, նա կարող է խորհրդատուական վիճակում, սակայն չի կարող բոնի ուժով իրեն համար հրավեր ձեռք բերել: Հենց ՊԱԿ-ի չճանակցելու գործուն էլ մաս էր կազմում Եամիրին «հրադարելու» ամերիկյան ճարտ քաղաքականության:

Ուրեմն ի՞նչ ճան կարող է հետադարձել Արաձաքը, որ տասնատուական է խաղաղության խորհրդատուական անցկացնելու Ամերիկայի առաջարկը: Պատասխանը մեկն է. արար-իսրայելական որեւէ ճանակի բանակցություններից (նույնիսկ երբ դրանք տաղեսիցիներից ղեկավարելու չի առաջարկում) առավելագույն օգտվելու են տաղեսիցիները:

Իհարկե, երբ ընտրության հարց դրվել, տաղեսիցիները կգերադասեն, որ ՊԱԿ-ը մասնակցել խորհրդատուական, սակայն նրանց համար վաս սարքերակ չէ նաեւ այն, որ ցանկացած տասնվերկուսյան իրենց կողմից մասնակցի, տայնամով, որ ունենա Արաձաքի համաձայնությունը եւ նաեւ հնարավորություն խորհրդատուական

ընդմիջումներին նա հետ հետախոսային կաղ տաղեսիցիները կգերադասեն, որ ՊԱԿ-ը մասնակցել խորհրդատուական, սակայն նրանց համար վաս սարքերակ չէ նաեւ այն, որ ցանկացած տասնվերկուսյան իրենց կողմից մասնակցի, տայնամով, որ ունենա Արաձաքի համաձայնությունը եւ նաեւ հնարավորություն խորհրդատուական

Խաղաղության հաստատում չի նշանակում: Թորքի վրա չի կարելի երկու կողմերի միջեւ «կանոններ գցել»: Եամիրը ղեկում է, որ ինքը 1967-ին գրաված սարքերակից ոչ մի բեղ հող չի գիջի, իսկ արարները տաղեսիցիներն են, որ այդ բոլոր հողերը անվերադարձ են վերադարձվել իրենց: Իր կողմից, Միացյալ Նահանգները (որ հասկաղես վերջին բազմում էին ջանքեր չգործարքեց դրական լուծում գտնելու այս հարցում) ոչ մի միջոց չի ձեռնարկում, որ կողմերը հանգնեն մի ընդհանուր եզրակացության:

Ակնբերաբար, հենց բանակցությունները սկսվեն, փոխզիջումների գնալու ճնույնը Եամիրի վրա ավելանալու է եւ ճարտային իսրայելիցիներին, եւ ամերիկացիներին կողմից: Եւ, իհարկե, հիմարություն է լինելու տաղեսիցիներին կողմից առիթը բաց թողնել եւ չճանակցել ճնեման այդ գործողություններին:

The Economist, Օգոստոսի 10, 1991

Բանակցությունների իսկական, անհայտ տասնությունը

1989 թ. հունվարին, երբ Բուճն ստացավ իր նախագահական լիազորությունները, անգլիացի եւ ամերիկացի տասնուններին ազատելու համար երկու սարքեր ի վեր վաճիճսոնի ձեռնարկած գաղտնի բիտունները Թեհրանի հետ մեղադրելու են ին, Ռուսոնի տասնություն տասնատուական: Իրանում կարծավարչակարգայինները կրկին իշխում են չափավորների վրա: Նույն սարվա անձանը Իսրայելը զարմանալի կերպով հնարավորություն է ստեղծում տասնունների վերաբերյալ բանակցություններ վերսկսելու:

Օգոստոս ամսվա մի առավոտ, տաղեսիցիներն նախկինով, ոչ քն ուղղաբիտով, ինչուեւ գրվել է մինչ այս, վեց հոգուց բաղկացած իսրայելական մի խումբ հասնում է հարավային Լիբանանի ափերին: Այնտեղ նրանց սղառում էր մի «հարգարժան քրքակից»: Խումբը մեկնում է այն գյուղը, որ գտնվում է Լորդայի տասնատուականներից մեկի՝ շեյխ Օրբեյի տունը: Հասնել տասնատուական զինվորները բունալուում են հարեւան բակերի շեղերին, չեղոբացնում առանձնաան մոտեղ հսկող տաղեսիցիներ եւ մազրուցում կրոնական առաջնորդի սենյակը: Օրբեյին եւ նրա զարմիկներից մեկին կաղկերում են, բերանները փաղաս խցկում եւ սանում մոտակա բլուրը: Այնտեղից աղիտազոանեան են սաղիս: Քիչ հետո Գավիթի աստղով դաջված մի ուղղաբիտ է իջնում, վերցնում խմբին եւ երկու տասնուններին ու բունում Թեւ-Ավիվի ուղղաբիտը: Հրեական տեսության նույնպիսի եւր առաջարկել շեյխ Օրբեյի, երբ հարկ լինի նաեւ հարավային Լիբանանում բանասարկված Լորդայի մոտ հարյուր անդամի, փոխանակում Յահաղի ողջ կամ մոտած յոթ զինվորականներին հետ, որոնք գրվել էին Լիբանանում 1982 եւ 1986 թվականներին:

1989 թ. դեկտեմբեր. սեւ ակնոցներով, դիտումաններով երկու հոգի ժամանում են Ռուսաի-Շաղղ-Գոլլ: Երկուսն էլ իսրայելյան գաղտնի ծառայության գործակալներ են: Տասնվեցերորդ քաղաքային մի բրեւակարանում նրանք հանդիպում են իրանական մի գործարար մարդու, որը սեր կաղեր ուներ բոլոր տասնուններին տաղեսիցիներին: Իսրայելիցիները հասկացնել են սաղիս, որ իրենք կցանկանային համ-

դիտել առանգիցների որեւէ ներկայացուցիչ հետ, երբ սրանք աղաղաղեն, որ իրենց մոտ են հրեա զինվորները:

Մի քանի արարք հետո մի լուսանկար է հասնում Իսրայել, որ տասնվեցեր էր 1986 թ. Լիբանանի վրա խփված իսրայելական ինճաթիտի օդաչու Ռոն Արաղը, միհար ու մազոգոտ: Սակայն Իրանը տաղեսիցիներ է Լորդայից հանդիտում քանակաղություններ վարել, որոնք վերաբերվել են միաժամանակ իսրայելիցի բանասարկաղներին եւ արեւմտյան տասնուններին: Թեւ-Ավիվը ըստիտված էր բանակցել ոչ միայն իր զինվորների, այլեւ ամերիկյան եւ բրիտանական հղատակների շուրջը:

Շոցի տասերազմը սաղեցրեց բանակցություններ, սակայն զարմանալիորեն նաեւ հետագրեց: 1990 թ. օգոստոսի 2-ին, երբ Իրաի ուժերը ներխուժեցին Քուվեյթ, մասուլմանական ինճեղիստների մի խումբ տայրուցիկով ջարդում է Քուվեյթի բանճի դրոները եւ ազատում սասնոթ շիա աղարկիցիներին: Բանակցությունների գլխավոր խոչընդոցը վերացվեց: Մյուս կողմից, վաճիճսոնը հասկացնել է սաղիս Իրանին, որ ամերիկյան բանկերում սաղեցված վեց միլիարդի հասնող իրանական ավանդները կվերադարձվեն, երբ արեւմտյան տասնուններն ազատ արձակվեն:

Այս սարվա սկզբին Իսրայելը ծես է անում եւ արձակում հարավային Լիբանանում բանասարկված քառասուն լիբանանցիների: Մայիս ամսին, Փարիզում մի նոր հանդիտումից հետո, երկու ժամբարները վճեցին տաղեսիցիներին բանակցությունները եւ նույն օրը, միաժամանակ Բեյրութում Լորդայի եւ Թեւ-Ավիվում տաղեսիցիներին նախարարության կոնյուցիկները հրադարակվեցին, որոնք ասում էին, քն տասնատուական բանակցելու:

Չոն ՄակՔարտնիի եւ Թեյնիի ազատ արձակումը այդ գործընթացի առաջին արդյունքն է: Սակայն դա կարող է դարձնալ խափանվել: Իսրայելը չի ազատի շեյխ Օրբեյին, մինչեւ իր զինվորները, ողջ քն մոտած, չվերադարձվեն:

«Paris Match», 22 օգոստոս 1991

ՄԱՐԶԱԿԱՆ Հայ լողորդները Սիրիայի չեմպիոններ ու ռեկորդակիրներ

Հայկոյի «Ուրուբ» մարզական ընկերության ԳՐԱ-ՅԵԸ-ի լողորդներն օրերս ծովափնյա Լաքաիա քաղաքում սեղի ունեցած Սիրիայի առաջնությունում մրցակցությունից դուրս էին: Հայ տասնիններից ու աղջիկներից մասերը ոչ միայն դարձան չեմպիոններ ու մրցանակակիրներ, այլեւ ռեկորդակիրներ: Ամենամեծ հաջողությանը հասավ 15-ամյա Արսեն Ջիրիչյանը, որը 50 եւ 100 մետր կրոլ եւ քիթեռ (բասերճայ) մրցածներում նոր ռեկորդներ սահմանեց:

Սեր հայրենակիցը 3-րդ անգամ անընդմեջ նվաճեց Սիրիայի չեմպիոնի կոչումը: Որոշ լողորդ Արսեն Ջիրիչյանի մեծ կարողությունների մասին է վկայում այն, որ նա 3 ամիս առաջ Դամասկոսում սեղի ունեցած Մուկվայի «Դիմանոյի» լողորդների հետ ընկերական մրցամարտում հաղթեց 4 լողասարանություններում:

Չճայած տասնական սարիին, Արսեն Ջիրիչյանը Սիրիայի մեծահասակների հավաքականի անդամ է:

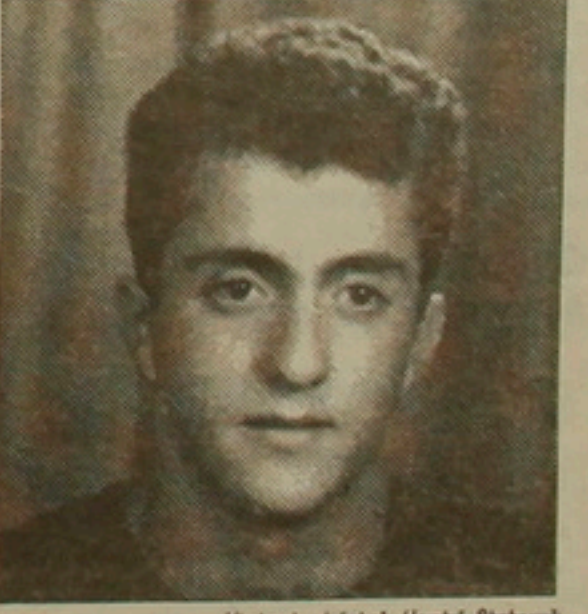
Նույնը կարելի է ասել նաեւ Սոնա Ռասգելենյանի մասին: 11-ամյա աղջնակը 50 եւ 100 մետր քիթեռ, 400 մետր կրոլ մրցածներում:

Սիրիայի չեմպիոնների Սոնա Ռասգելենյան

The Economist, Օգոստոսի 10, 1991

րում չեմպիոնուտու կոչումը նվաճեց ռեկորդային ցուցանիշներով:

Սիրիայի չեմպիոն Արսեն Ջիրիչյան

Սոնա Ռասգելենյանն էլ Սիրիայի հավաքականի անդամ է: Մասնագետները հասկաղես մեծ հույսեր են կաղում 10-ամյա Լեւոն Վարժաղեսյանի հետ: Այս լողորդի համար հոգեհարազատ է քն կրոլը, քն քիկաղաղը (կոնակ), քն քիթեռ եւ քն քրաղը:

Լեւոն Վարժաղեսյանն արդեն Հայկոյի չեմպիոն է եւ Սիրիայի փոխչեմպիոն: 2-րդ մրցանակակիրներ են նաեւ 12-ամյա Հակոբ Սահակյանը (քրաղ), 11-ամյա Արման Ջիրիչյանը (կրոլ), 17-ամյա Թամար Մարգարյանը (կրոլ), 16-ամյա Ալին Գաբրիելյանը (քիթեռ), 14-ամյա Սոսի Թանգուկյանը (կրոլ, կոնակ, քրաղ):

ԳՐԱ-ՅԵԸ-ի աղջիկների քիմը նաեւ Սիրիայի մեծահասակների չեմպիոն է: Այս ընկերության լողորդների տասնատուական է Ազատ Աղաղարյանը:

Սոնա ՌԱՏԳԵԼԵՆՅԱՆ

